

Erik Åsbrink tillbakavisar kritiken:

Turistmomsen består

– Sluta älta moms. Turistbranschen får acceptera fattade beslut precis som alla andra och försöka göra det bästa möjliga av situationen. Att ständigt tala om hur dyrt och dåligt det är skadar branschen.

TEXT: BÖRGE NILSSON/TEXTRA
FOTO: MAGNUS HARTMAN

Så säger biträdande finansminister Erik Åsbrink, en av skattereformens arkitekter, när Turist sammanför honom med en av turismens tyngsta lobbyister, Bengt Sahlberg, professor i turism vid högskolan i Östersund och vice VD i Sveriges Turistråd.

Branschens ilska rubbar inte Åsbrink. Skattereformen står fast trots nedgången för turistföretagen, förklarar en minister som är rejält irriterad över den massiva lobbykampanjen:

– Jag tycker det går för långt. Här finns en tendens att fortsätta klaga oavbrutet, säger Erik Åsbrink.

Bengt Sahlberg, som själv hör till kritikerna, är inte förvånad:

– Anledningen till att man tjuvar så mycket är att man betraktar sig som särbehandlad i förhållande till omvärlden. De lägger på mindre i våra konkurrentländer än vad vi gör, och det är klart att i längden är det formodligen svårt att konkurrera med dyrare produkter om man inte kan höja kvaliteten eller förbättra innehållet i den, säger Sahlberg.

De argument som använts i

debatten avfärdas av Åsbrink. Till exempel att staten faktiskt får in mindre pengar i kassan trots den höjda momsen, eftersom fler reser från Sverige och färre reser hit. Det blir helt enkelt mindre turistkonor att lägga moms på.

– Om människorna väljer att lägga mindre pengar på ett område, så klart vi får mindre skatteinkomster från det området, men då kanske vi får mer pengar från ett annat. Vi kan inte riva upp skattereformen för det, säger Åsbrink som också påpekar att det bara gått några månader i skattereformens Sverige.

Reformen utvärderas

Utvärderingar av skattereformen kommer. Bland annat ska industriverket se över turistbranschen, ur ett regionalpolitiskt perspektiv.

– Jag tror inte du kan hitta någon annan reform där man från statsmaktens sida varit så intresserad av att verkligen kolla hur effekterna blir. Men vi måste ju få lite tid på oss så att vi kan göra ordentliga studier.

Om sen skattereformen motverkar målen med riksdagens turistpolitik, som kriti-

kerna hävdar, så är inte heller det ett skäl att ändra just skattereformen:

– Skattesystemets uppgift är i korthet att få in pengar. Sen finns goda skäl att ha en aktiv turistpolitik men då får det skötas med andra metoder. Om man ser till pengarna finns det en utgiftssida i budgeten, där man kan göra, och gör, insatser, säger han och påpekar att de miljoner som staten redan ger till turismen kanske kan användas till andra ändamål än idag.

Erik Åsbrink förnekar inte att den höjda momsen är en viktig förklaring till turistbranschens nedgång, men vill inte ge den hela skulden.

– Man måste sätta in skattereformen i sitt sammanhang. Den motsvarar en fordring med cirka tio procent, men faktum är att under 80-talet har branschen haft en utveckling som legat över konsumentpriserna generellt med ungefär 30 procent, alltså före skattereformen.

– Detta säger jag inte som någon form av allmänt klander, att man varit dålig på att hålla igen prisnivån. Det är en personalintensiv bransch och det finns en rad förkla-

ringar.

– Men vad än förklaringen är slår det till slut igenom i ett visst köpmotstånd. Folk tycker det är dyrt. Så det är inte konstigt om det är lite svårigheter i turistbranschen.

– Med detta vill jag illustrera att det är en illusion att tro att bara man ändrade på skattereformen, hade den ogjord, så plötsligt skulle branschens problem vara lösta. Det skulle fortfarande vara en högkostnadsbransch.

Mer för pengarna

Enda sättet att lösa branschens problem är att ge mer för pengarna, när nu priset är och förblir högt. Om det är både Erik Åsbrink och Bengt Sahlberg eniga:

– Det finns ju andra nationer som klarat en hög prisnivå, som Schweiz, som ändå har en väldigt stabil och kraftfull turism, beroende på att de har hittat rätt nisch och rätt köpstarka segment, säger Bengt Sahlberg, som fruktar en ond cirkel med högt pris, mindre efterfrågan, färre investeringar, sämre produkt, ännu mindre efterfrågan.

– För att bryta den är det de traditionella medlen som står till buds: Bättre informa-

tion så att kunden vet vad han får. Bättre service, så att det blir högre kvalitet på produkten. Bättre innehåll så att den blir roligare att konsumera. Och att man marknadsför den i slutändan.

Bengt Sahlberg vill att turismen ska få mer pengar från staten, men Erik Asbrink ger inga utfästelser om skatteåterbäring på momsen.

Och om inte staten står för fiolerna, blir det inget spela av, enligt Sahlberg, som ser mycket av vad som behöver göras som en samhällsangelägenhet. Ett exempel är EGs nya elektroniska informationssystem:

– EG satsar nu 700 miljoner på sitt Impact-system, en elektronisk marknad i EG, där turismen är en av de tre första sektorerna man ger sig på. Man ska kunna sitta hemma i bostaden och planera sina resor med hjälp av information från andra länder i sitt nationella videotextsystem.

– Om vi inte utvecklar ett sådant system riskerar vi att europeiska informationstjänster fortsätter se ut som de gör i dag: ett streck i Öresund där Sverige är en vit fläck.

Skilda skatter i EG

Den höga turistmomsen har hittills kunnat tolkas som ett överglänsande fenomen, en hästskur innan en EG-anslutning tvingar fram samma moms här som där.

Men gör inga glädjekalkyler.

– Jag har inte riktigt uttryckt mig så att vi ska ha samma nivå som EG. De bindande regler EG kommer att besluta om måste vi naturligtvis följa som medlemsland. Vad som diskuteras är en miniminivå för mervärdesskatten, en generell nivå och sen möjligen en lägre skattesats för vissa varor. Och det gör det fortfarande möjligt att ligga sig över den nivån.

– Det finns ingen tanke inom EG att alla länder ska ligga på exakt samma skatt. Vad man eftersträvar är väl en viss harmonisering och så skilda skatter oöver det.

– De har också diskuterat ett band med både minimi- och maximalskattesats. Som det ser ut just nu verkar det troligare att det blir bara en minimiskattesats. Men här

Nu måste turistnärvingen ge kommentaterna mer för pengarna för att klara sig. Om det är här finansminister Erik Asbrink (t v) överens med turistprofessor Erik Sahlberg, som annars inte får något gehör för invandringarna mot skattereformen.

är vi helt enkelt se tiden an.

Hur skulle det påverka branschen om Sverige efter en EG-anslutning fortsätter att ligga kvar på en högre moms, Bengt Sahlberg?

– Vi skulle hamna något längre ner i turistligan såvida

vi inte hittar andra former. Och det är väl lika bra att ställa in sig på det till och med, att inte räkna med någon form av harmonisering i första omgången i alla fall. Se det som att det här är den kostnadslage vi lever med, nu

gör vi nänting med det.

Så när katastrof för svensk turistbransch, att den raderas ut, det tror du inte på?

– Nej, det måste man ju ärligt säga att såna här saker slår inte ut nänting helt och hållet. □